

Työ- ja elinkeinoministeriö
Neuvotteleva virkamies
Liisa Lundelin-Nuortio

Liite 1
Muistio
30.12.2024

Valtioneuvoston asetus yrityksille myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta vuosina 2024–2030 annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella yrityksille myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta vuosina 2024–2030 (91/2024; *asetus*) säädetään valtionavustuksista yritysryhmien osallistumiseen ulkomaisiin messuihin ja yritysryhmien yhteisten kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien selvittämiseen. Asetuksen mukaiset avustukset ovat valtiontukea, joiden myöntäminen perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettuun komission asetukseen (EU) 2023/2831 (*de minimis -asetus*). Asetuksen mukainen valtionapuviranomainen on Innovaatorahoituskeskus Business Finland. Ehdotettavalla valtioneuvoston asetuksella muutettaisiin voimassa olevaa asetusta.

2 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi asetusluonnoksesta lausuntoja ajalla 28.10.–22.11.2024.

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa asian kiireellisyyden vuoksi. Asia on toimitettu tiedoksi yritystukineuvottelukunnalle.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Asetuksen mukaisten Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin myöntämien valtionavustusten tavoitteena on edistää Suomessa toimivien yritysten kansainvälistymistä ja vientiä, monipuolistaa viennin rakennetta sekä edistää innovatiivisten ratkaisujen pääsyä markkinoille. Avustukset yritysryhmien yhteisten kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien selvittämiseen (*Group Explorer*) ja yritysryhmien osallistumiseen ulkomaisiin messuihin (*messuavustukset, Exhibition Explorer*) ovat viennin ja kansainvälistymisen edistämiseen nimenomaisesti liittyviä rahoituspalveluita. Vuodesta 2016 lähtien Business Finland, aiemmin Tekes, on myöntänyt messuavustusta yhteensä yli 28 miljoonaa euroa noin 1 400 yritykselle, pääosin mikro- ja pienyrityksille. Group Explorer -avustusta Business Finland on vuodesta 2019 lähtien myöntänyt 145 yritykselle ja 28 hankkeelle yhteensä noin 1,75 miljoonaa euroa.

Asetuksen mukaiset avustukset rahoitetaan valtion talousarvion momentilta *32.20.40 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen* osana Business Finlandin avustusvaltuutta ja -määrärahaa. Momentin valtuudesta ja määrarahasta pääosa kohdistuu tutkimus- ja kehittämistoiminnan (*T&K*) tukemiseen ja pienempi osa muiden kuin T&K-hankkeiden eli muun muassa yritysten innovaatiohankkeiden, nuorten innovatiivisten yritysten ja yritysten kansainvälistymisen edistämisen tukemiseen. Vuonna 2024 momentin valtuudesta arviolta noin 75 miljoonaa euroa kohdentuu muuhun kuin T&K-toimintaan. Hallituksen kevään 2024 kehysriihen päätöksen mukaisesti Business Finlandin muuta kuin T&K-toimintaan kohdistuvaa avustusvaltuutta vähennetään 20 miljoonaa euroa vuodessa. Valtion vuoden 2025 talousarvion mukaan momentin valtuudesta kohdistuisi vuonna 2025 arviolta 54,5 miljoonaa euroa muuhun kuin T&K-toiminnan tukemiseen eli noin 20,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2024. Kun Business Finlandin muuhun kuin T&K-toimintaan kohdistuva avustusvaltuus näin vähenee, Business Finlandin tarjoamia esimerkiksi innovaatiotoiminnan ja kansainvälistymisen rahoituspalveluita on katsottu tarpeelliseksi arvioida uudelleen.

Edellä todetuilla perusteella Business Finland ei 1.1.2025 alkaen enää myöntäisi Group Explorer -avustuksia eli valtionavustuksia yritysryhmien yhteisten kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien selvittämiseen. Voimassa olevaan asetukseen ehdotetaan tehtävän tätä koskevat muutokset. Lisäksi asetuksen messuavustuksia koskeviin ehtoihin tehtäisiin täsmennys koskien sitä, että messuhankkeen tavoitteena tulee olla viennin edistäminen uusille markkinoille. Asetukseen tehtäisiin myös eräitä muita vähäisiä ja teknisluonteisia muutoksia.

4 Pääasialliset vaikutukset

Asetuksen mukaisesti kansainvälistymisavustuksiin momentilta *32.20.40 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen* kohdennettiin vuonna 2022 Business Finlandin avustusvaltuutta noin 4,3 miljoonaa euroa ja määrärahaa noin 3,0 miljoonaa euroa, vuonna 2023 valtuutta noin 5,9 miljoonaa euroa ja määrärahaa noin 5,6 miljoonaa euroa sekä vuonna 2024 valtuutta noin 5,6 miljoonaa euroa ja määrärahaa noin 5,7 miljoonaa euroa. Lakkautettaviksi esitettävien Group Explorer -avustusten osuus edellä mainituista on vuonna 2022 ollut noin 0,1 miljoonaa euroa avustusvaltuudesta ja noin 0,2 miljoonaa euroa määrarahasta, vuonna 2023 noin 0,2 miljoonaa euroa avustusvaltuudesta ja noin 0,3 miljoonaa euroa määrarahasta sekä vuonna 2024 noin 0,7 miljoonaa euroa avustusvaltuudesta ja noin 0,5 miljoonaa euroa määrarahasta.

Asetuksen mukaisesti messuavustuksiin yritysten viennin ja kansainvälistymisen edistämiseksi arvioidaan käytettävän vuonna 2025 momentin 32.20.40. valtuutta noin 4 miljoonaa euroa eli noin 0,9 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2024. Kaikkiaan Business Finlandin kansainvälistymisavustuksiin kohdennettavan valtuuden arvioidaan vähenevän noin 1,6 miljoonaa euroa vuoteen 2024 verrattuna. Ennen vuotta 2025 myönnettyjen ja vuonna 2025 myönnettävien kansainvälistymisavustusten maksatuksiin arvioidaan tarvittavan momentin määrärahaa vuonna 2025 kaikkiaan noin 4,6 miljoonaa euroa eli noin 1,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2024.

Business Finlandin Group Explorer -rahoituspalvelun käyttö yritysryhmien kansainvälisten markkinamahdollisuuksien selvittämisessä on käytännössä ollut vähäistä, ja Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin arvion mukaan asiakkaiden kokemukset näiden hankkeiden onnistumisesta ovat olleet jakautuneita. Jatkossa yritysten markkinamahdollisuuksien selvittämiseen olisi edelleen saatavilla Business Finlandin Market Explorer -rahoituspalvelu.

5 Lausuntopalaute

Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi asetusluonnoksesta lausuntoa ajalla 28.10.–22.11.2024 valtiovarainministeriöltä, ulkoministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, Innovaatorahoituskeskus Business Finlandilta sekä keskeisiltä sidosryhmiltä. Lisäksi lausuntopyyntö julkaistiin lausuntopalvelu.fi -sivustolla, jossa kenen tahansa oli mahdollista antaa lausunto. Lausuntopyyntö ja saadut lausunnot on myös julkaistu säädöshankkeen sivuilla osoitteessa <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM085:00/2024>.

Työ- ja elinkeinoministeriölle annetuissa lausunnoissa suhtaudutaan kriittisesti ehdotukseen yritysryhmien yhteisten kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien selvittämishankkeille myönnettävän valtionavustuksen lakkauttamisesta. Lisäksi lausunnoissa suhtaudutaan yleisesti kriittisesti siihen, että asetusta täsmennettäisiin komission de minimis -asetuksen tulkinnan mukaisesti siten, että yritysten messuosallistumisen tukemisen edellytyksenä olisi yrityksen uusien tai vanhojen tuotteiden viennin edistäminen uusille markkinoille. Lausunnoissa todetaan muun muassa, että nimenomaisena tarkoituksena yritysten osallistumisella kansainvälisille messuille on uusien markkinoiden avaaminen ja uusien asiakkaiden etsiminen ja että tämä edellyttää yrityksiltä pitkäjänteistä työtä. Viennin edistämistä uusille markkinoille pidettiin myös tulkinnanvaraisena käsitteenä ja vaatimuksena.

Lausuntopalautteen perusteella ehdotettavan asetuksen säännöskohtaisia perusteluja on täydennetty sen osalta, mitä messuavustuksiin liittyvällä de minimis -asetuksen mukaisella vaatimuksella viennin edistämisestä uusille markkinoille tarkoitetaan. Asetukseen tältä osin ehdotettavalla täsmentävällä muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Business Finlandin messuavustusten myöntämiseen.

6 Säännöskohtaiset perustelut

1 § Soveltamisala. Valtionapuviranomainen Innovaatorahoituskeskus Business Finland ei enää voisi myöntää yritysryhmille valtionavustusta kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien selvittämishankkeisiin. Asetuksen soveltamisalaa koskevaan 1 §:n 1 momenttiin tehtäisiin tätä koskeva muutos.

2 § Valtionapuviranomainen. Asetuksen mukainen valtionapuviranomainen on Innovaatorahoituskeskus Business Finland. Voimassa olevan asetuksen 2 §:n 2 momentti mahdollistaa sen, että asetuksen tarkoittamia avustuksia voi myöntää myös Business Finland - osakeyhtiö Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1146/2017) mukaisesti. Käytännössä Business Finlandin rahoituksen myöntäminen on nykyisin kokonaan keskitetty rahoituskeskukseen. Pykälän 2 momentti esitetään siten kumottavaksi. Business Finland Oy ei enää jatkossa voisi myöntää asetuksen tarkoittamia avustuksia.

3 § Avustuksen käyttötarkoitus ja avustuksen saaja. Asetuksen mukaista valtionavustusta voidaan asetuksen 3 §:n 1 momentin mukaan myöntää sellaisille Suomessa toimiville pienille ja keskisuurille

y yrityksille sekä pienille suuryrityksille, jotka toimivat teollisilla tai palvelualoilla. Pienellä suuryrityksellä tarkoitetaan voimassa olevan asetuksen mukaan yritystä, jonka liikevaihto on konsernitasolla alle 300 miljoonaa euroa. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että pienellä suuryrityksellä eli ns. midcap-yrityksellä tarkoitettaisiin yritystä, jonka liikevaihto on konsernitasolla enintään 300 miljoonaa euroa. Muutos vastaisi Business Finlandin ja lisäksi esimerkiksi Finnveran soveltaman midcap-yrityksen määritelmän liikevaihtorajaa.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin yritysryhmien liiketoimintamahdollisuuksien selvityshankkeiden tukemista koskevat kohdat. Lisäksi messuhankkeiden tukemisen osalta 2 momentin tekstiä täsmennettäisiin de minimis -asetusta koskevan Euroopan komission antaman täsmentävän epävirallisen tulkinnan mukaisesti. De minimis -asetuksen perusteella avustusta voidaan myöntää kansainvälisten messujen osallistumiskustannuksiin, joita tarvitaan uuden tai olemassa olevan tuotteen tuomiseksi uusille markkinoille toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa. Siten valtioneuvoston asetuksen mukaista messuavustusta voidaan myöntää sellaisiin messuhankkeisiin, jotka edistävät kyseessä olevien yritysten vientitoiminnan laajentamista uusille markkinoille.

Yritykselle voidaan myöntää valtionavustusta myös samoihin toistuvasti järjestettäviin kansainvälisiin messuihin osallistumiseen useampaan kertaan, jos tämä osallistuminen edistää yrityksen uusien tai olemassa olevien tuotteiden vientiä uusille markkinoille, kuten uusille markkina-alueille ja asiakassegmenteille tai -ryhmille. Asiaa koskevaan EU:n valtioneuvoston päätöksen täsmentäminen ei tältä osin ole tehty muutoksia, vaan kyseessä olisi ainoastaan kansallisen asetuksen säännöksen sanamuodon täsmentäminen komission antaman tulkinnan mukaisesti. Asetukseen ehdotettava muutos ei siten aiheuttaisi merkittävää muutosta Business Finlandin messuavustusten myöntämiseen. Messuavustuksen hakijan tulisi kuitenkin avustushakemuksessaan osana ehdotettavan 6 §:n 2 momentin mukaisesti toimitettavia tietoja kuvata sitä, mitä esimerkiksi uutta markkina-aluetta tai asiakassegmenttiä yritys kansainvälisellä messuosallistumisella tavoittelee sekä miten messuille osallistuminen edistää yrityksen uusien tai olemassa olevien tuotteiden vientiä uusille markkinoille.

6 § Valtionavustuksen hakeminen. Pykälän 2 momentti koskee valtionavustushakemuksessa toimitettavia tietoja. Säännöksestä poistettaisiin yritysryhmien liiketoimintamahdollisuuksien selvityshankkeita koskevat kohdat ja vaatimukset. Lisäksi messuhankkeita koskeviin kohtiin tehtäisiin teknisluonteisia, selkeyttäviä muutoksia.

8 § Valtionavustuksen maksaminen. Pykälän 2 momentti, joka koskee avustusennakoiden maksamista asetuksen soveltamisalasta poistettavaksi ehdotettaviin liiketoimintamahdollisuuksien selvityshankkeisiin, kumottaisiin.

7 Voimaantulo

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025.

Asetukseen sisältyisi siirtymäsäännös, jonka mukaan ehdotettavan asetuksen voimaan tullessa Innovaatorahoituskeskus Business Finlandissa tai Business Finland -osakeyhtiössä vireillä oleva yritysryhmien yhteisten kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien selvityshanketta koskeva valtionavustusasia käsitellään loppuun noudattaen tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Siirtymäsäännös on tarpeen, koska asetuksen soveltamisalasta poistettavaksi ehdotettuja yritysryhmien yhteisten kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien selvityshankkeille myönnettyjä valtionavustuksia koskevia asioita on Business Finlandissa vielä kesken. Siirtymäsäännöksellä varmistettaisiin myönnettyjen valtionavustusten maksatuksen asianmukainen loppuunsaattaminen.

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen yrityksille myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta vuosina 2024–2030 annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.